استناد به این مقاله: بازبین، مریم؛ چشمه سهرابی، مظفر؛ مرادی، محمود (۱۳۹۲). ارتباط بین سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد: موردپژوهی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه. پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی،۳ (۲)، ۱۵۲-۱۳۳.

ارتباط بین سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد: مورد پژوهی کتابداران[1] کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه

مریم بازبین[2]، دکتر مظفر چشمه سهرابی[3]، دکتر محمود مرادی[4]

دریافت: ۱۳۹۱/۸/۳۰ پذیرش: ۱۳۹۲/۳/۲۶

چکیده

هدف: *هدف عمده این پژوهش بررسی رابطه بین سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه از یک سو و رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد آنان از سویی دیگر است.*

روش: *روش پژوهش همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل ۶۱ کتابدار کتابخانه های دانشگاهی شهر کرمانشاه است که کل جامعه به روش سرشماری مورد مطالعه قرار گرفت. جهت سنجش سواد اطلاعاتی، از پرسشنامه‌ی«انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی آمریکا» و برای سنجش کتابداری مبتنی بر شواهد از پرسشنامه‌ی محقق ساخته استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و جهت بررسی فرضیات پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.*

یافته‌ها: *جامعه پژوهش در چهار مؤلفه اصلی کتابداری مبتنی بر شواهد(توانایی تدوین سوال، یافتن شواهد، ارزیابی انتقادی و به‌کارگیری شواهد) در سطح متوسط بودند اما در مؤلفه‌ی مهارت ارزیابی نتایج پایین‌تر از متوسط قرار داشتند. همچنین در تمامی مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی در سطح متوسط بودند. بین همه مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی با کتابداری مبتنی بر شواهد رابطه وجود داشت. ارتباط بین کتابداری مبتنی بر شواهد و سواد اطلاعاتی بدین معنی است که سواد اطلاعاتی بالای کتابداران، منجر به استفاده بیشتر از رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد می‌شود.*

کلیدواژه‌ها: *سواد اطلاعاتی، کتابداری مبتنی بر شواهد، کتابخانه دانشگاهی، کرمانشاه، کتابدار*

---

[1]. این مقاله حاصل پایان نامه دانشجویی در مقطع کارشناسی ارشد است.

[2]. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه آزاد اسلامی همدان؛ mbazbin66@gmail.com

[3]. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه اصفهان؛ sohrabi51@yahoo.com

[4]. عضو هیات علمی گروه علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه رازی کرمانشاه؛ mahmodmoradi@yahoo.com

مقدمه و بیان مسئله

بررسی‌های اخیر در زمینه پژوهش‌های انجام شده در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران و جهان نشان می‌دهد که کتابداران فاقد مهارت‌های لازم برای تبدیل شدن به مصرف کنندگان اصلی و تولیدکنندگان اخلاقی اطلاعات هستند؛ لذا، لازم است به منظور پیشرفت در کار حرفه‌ای خود و گرفتن تصمیماتی اثربخش، کم هزینه و کارآمد (زوارقی،۱۳۸۹،ص.۱۳) به گردآوری، تفسیر و استفاده از نتایج پژوهشی مهم، معتبر و کارآمد بپردازند (لیزنا،۱۳۸۹). کتابداری که با سواد اطلاعاتی باشد؛ تصمیم‌گیری‌های امور کتابخانه را به گونه‌ای انجام می‌دهد که موجب رضایت‌مندی بیشتر از سوی مراجعین گردد و افزایش کیفیت خدمات را به دنبال داشته باشد.

به تازگی الگوی مبتنی بر شواهد از پزشکی به کار اجتماعی، آموزش و پرورش و مدیریت منابع انسانی منتقل شده است. کتابداری به عنوان حرفه‌ای که توانایی مدیریت تحقیق را داراست و همچنین به عنوان یک حرفه میان رشته‌ای، در جایگاه منحصر به فردی است که می‌تواند اصول عملکرد مبتنی بر شواهد را مدل‌سازی کند (Ritchie,1999, p.22). این الگو می‌تواند به عنوان یک چارچوب کلی برای فعالیت‌های روزمره کتابداران در زمینه‌های مختلف (مجموعه‌سازی، آموزش، مرجع، مدیریت، دسترسی به اطلاعات، بازاریابی و ارتقا) به شمار آید.

کتابداری مبتنی بر شواهد با سابقه‌ای ده ساله، رویکردی نسبتاً نوین در این رشته محسوب می‌شود، که بر اساس آن ابتدا کتابداران به گردآوری و تفسیر یافته‌های علمی می‌پردازند و سپس زمینه لازم را برای تلفیق دانش جدید در فعالیت‌های حرفه‌ای خود فراهم می‌آورند. به زبانی ساده‌تر، کتابداری مبتنی بر شواهد یعنی تلاش برای بهبود خدمات و عملکرد کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی از طریق پیوند میان دو عرصه نظر و عمل. به این ترتیب، هر تصمیمی که با رویکرد مبتنی بر شواهد گرفته شود، پشتوانه‌ای پژوهشی دارد و خود می‌تواند الگویی برای تصمیم‌های مشابه در شرایط مشابه باشد (لیزنا،۱۳۸۹).

پارتریدج[۱] (partridge, 2010) تجربه متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی در رابطه با عملکرد مبتنی بر شواهد را در دسته‌های زیر طبقه بندی کرد:

۱. تجربه عملکرد مبتنی بر شواهد را نداشته‌اند و حتی معنی آن را نمی‌دانند.

۲. تجربه عملکرد مبتنی بر شواهد را از منابع چاپی منتشر شده فرا گرفته‌اند.

۳. تجربه عملکرد مبتنی بر شواهد را به عنوان راهی برای پیشبرد خدماتشان انجام می‌دهند.

---

[1]. Partridge

۴. تجربه عملکرد مبتنی بر شواهد به بخشی از وظیفه آنها تبدیل شده است.

۵. تجربه عملکرد مبتنی بر شواهد را به عنوان یک سلاح استفاده می‌کنند یعنی تنها زمانی که قصد دفاع از بقای پست شغلی خود را دارند.

در خصوص رابطه بین کتابداری مبتنی بر شواهد و سواد اطلاعاتی دیدگاه‌هایی وجود دارد که ذکر برخی از آنها ضروری به نظر می‌رسد. وزوسی[1](Vezzosi,2005,p.16) معتقدند کتابداری مبتنی بر شواهد یک چارچوب مناسب و ابزاری قوی برای توسعه سواد اطلاعاتی است و هم چنین بستری مناسب برای دانشجویانی است که نیازها و مهارت‌هایشان را همگام با پیشرفت تکنولوژی تغییر می‌دهند. به نظر می‌رسد کتابداری مبتنی بر شواهد ابزاری قوی برای توسعه دانش حرفه‌ای کتابداران باشد. از دیدگاه وی کتابداری مبتنی بر شواهد به عنوان مدلی است که تحقیق و رویه آموزشی را گرد هم می‌آورد؛ بنابراین این رویکرد به منظور گسترش فعالیت‌های آموزشی سواد اطلاعاتی و فراهم‌آوری داده‌ها برای تحقیقات بیشتر، رویکرد مناسبی است. گوردون (Gordon, 2009, p.363) با ارائه مدل‌هایی به دنبال ایجاد چارچوبی برای آموزش سواد اطلاعاتی مبتنی بر شواهد است. او در ارائه مدل‌ها توجه به دو نکته را مهم می‌داند: نخست، توجه به رفتارهای متفاوت جستجوی اطلاعات و دیگری توجه به عملکردهای یادگیری. در سطح نخست؛ کاربران با مجموعه نا منظم اطلاعات در اشکال مختلف سر و کار دارند و در سطح دوم نیارمند فهم عمیق مهارت‌هایی مانند تفکر انتقادی هستند که عامل ارتباط بین علم و دانش است. لازارو[2](Lazarow, 2007, p.178)در آموزش سواد اطلاعاتی، مدل مبتنی بر شواهد را به کار برده است؛ این مدل از روش‌های آماری برای آزمون فرضیاتش استفاده می‌کند. در این مدل تجزیه و تحلیل و مدیریت شواهد بسیار مهم است. متخصصان سواد اطلاعاتی نیز می‌توانند جستجوها و نیازهایشان را بر طبق آن عملی کنند.

به طور کلی، بررسی متون مربوط به این دو رویکرد نشان می‌دهد که مطالعه کتابداری مبتنی بر شواهد و سواد اطلاعاتی در برخی زمینه‌های علمی، مورد توجه نویسندگان قرار گرفته است. در زمینه ارتباط بین این دو رویکرد؛ در اکثر پژوهش‌ها کتابداری مبتنی بر شواهد به عنوان یک چارچوب مناسب و ابزاری قوی برای توسعه سواد اطلاعاتی به شمار آمده است. سواد اطلاعاتی نیز مجرایی برای پیاده‌سازی رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد است؛ به نحوی که بسیاری از مدل‌های اجرای رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد بر اساس چارچوب‌های مشخص در سواد اطلاعاتی است؛ این ویژگی ناشی از ارتباط درونی پارامترهای

---

1. Vezzosi

2. Lazarow

کتابداری مبتنی بر شواهد از قبیل تدوین سوال، یافتن شواهد و... و پارامترهای سواد اطلاعاتی از قبیل شناخت نیازهای اطلاعاتی، شناخت منابع اطلاعاتی، نحوه استفاده از منابع اطلاعاتی و ... است. توجه روز افزون به بررسی کتابداری مبتنی بر شواهد، اهمیت پرداختن به آن را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه پژوهشی در زمینه سواد اطلاعاتی به عنوان تلاشی برای بهبود ارتباط کتابدار و کاربران از طریق پیوند با کتابداری مبتنی بر شواهد در بین کتابداران ایران انجام نشده است، لذا تاکید پژوهش حاضر بر این است تا مشخص نماید که آیا رابطه‌ای بین سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد در میان کتابداران کتابخانه-های دانشگاهی شهر کرمانشاه وجود دارد؟ بدین منظور میزان توانایی کتابداران در انجام مراحل مختلف کتابداری مبتنی بر شواهد و سواد اطلاعاتی مورد سنجش قرار گرفت، همچنین رابطه مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی با کتابداری مبتنی بر شواهد نیز مورد بررسی قرار گرفت تا در مجموع رابطه بین سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد در میان کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه مشخص شود. در مجموع، این پژوهش، درصدد یافتن پاسخی برای پرسش‌های زیر است:

۱. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در تدوین سوال، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟
۲. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در یافتن شواهد، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟
۳. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در ارزیابی منتقدانه شواهد، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟
۴. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در به کارگیری شواهد، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟
۵. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در ارزیابی نتایج، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟
۶. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در تشخیص ماهیت و گستره اطلاعات مورد نیاز چقدر است؟
۷. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در دستیابی به اطلاعات چقدر است؟
۸. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در ارزیابی منتقدانه اطلاعات

چقدر است؟

۹. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در کاربرد هدفمند اطلاعات - چقدر است؟

۱۰. میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در درک موارد حقوقی، اخلاقی و اقتصادی مربوط به استفاده از اطلاعات چقدر است؟

فرضیه‌های پژوهش

۱. بین توانایی تشخیص ماهیت و گستره‌ی اطلاعات مورد نیاز با کتابداری مبتنی بر شواهد کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه رابطه معنی داری وجود دارد.

۲. بین توانایی دسترسی موثر و کارآمد به اطلاعات با کتابداری مبتنی بر شواهد کتابداران کتابخانه-های دانشگاهی شهر کرمانشاه رابطه معنی داری وجود دارد.

۳. بین توانایی ارزیابی منتقدانه اطلاعات با کتابداری مبتنی بر شواهد کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه رابطه معنی داری وجود دارد.

۴. بین توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات با کتابداری مبتنی بر شواهد کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه رابطه معنی داری وجود دارد.

۵. بین توانایی درک موارد حقوقی، اخلاقی و اقتصادی مربوط به استفاده از اطلاعات با کتابداری مبتنی بر شواهد کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه رابطه معنی داری وجود دارد.

روش پژوهش

روش پژوهش همبستگی و جامعه آماری آن شامل ۶۱ کتابدار شاغل در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه (رازی، علوم پزشکی، آزاد اسلامی و پیام نور) در سال ۱۳۹۱ بود. با توجه به محدود بودن جامعه آماری در این پژوهش، نمونه‌گیری انجام نگرفت و از روش سرشماری استفاده شد.

ابزار گردآوری اطلاعات برای سواد اطلاعاتی پرسشنامه «انجمن کتابخانه‌های دانشکده‌ای و تحقیقاتی آمریکا» (یاراحمدی،۱۳۹۰) و برای کتابداری مبتنی بر شواهد پرسشنامه محقق‌ساخته بود که با مرور مبانی نظری در زمینه مهارت‌های مورد نیاز برای انجام مراحل پنج‌گانه این رویکرد (توانایی تدوین سوال، یافتن شواهد، ارزیابی منتقدانه مدارک، به کارگیری شواهد و ارزیابی نتایج) تدوین شد. هر دو پرسشنامه با استناد به مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای(خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴، خیلی زیاد=۵) طرح‌ریزی

شدند، بدین منظور ابتدا میانگین نمره در هر مورد برای هر یک از سوالات پژوهش به دست آمد، آن مقدار نشان دهنده سطح توانایی جامعه پژوهش در هر یک از سوالات مطرح شده بود.

پس از به دست آمدن میانگین برای تمامی عوامل ذکر شده در پرسشنامه، میانگین کل نیز محاسبه شد که نشان دهنده سطح کلی یعنی زیر متوسط (کمتر از۳)، متوسط(۳تا۴) و بالای متوسط (۴تا۵)آن توانایی در بین کتابداران بود.

روایی محتوایی و صوری پرسشنامه‌ها بر اساس نظر متخصصان تایید شد با اجرای یک مطالعه مقدماتی و توزیع پرسشنامه‌ها بین ۲۰ نفر از جامعه، پایایی پرسشنامه‌ها با ضریب آلفای ۰/۸۹ و ۰/۹۶ به ترتیب برای کتابداری مبتنی بر شواهد و سواد اطلاعاتی به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از مقیاس‌های مهارت‌های سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد، از نرم افزار $spss_{18}$ استفاده شد.

یافته های پژوهش

الف. یافته های توصیفی

داده‌ها نشان داد که ۴۳ نفر(۷۰/۵ درصد) پاسخگویان زن و ۱۸ نفر (۲۹/۵ درصد) مرد بودند. ۴۴ نفر (۷۲/۱ درصد) از کتابداران در رشته کتابداری و ۱۷ نفر (۲۷/۹ درصد) در رشته‌ای غیر از کتابداری تحصیلات داشتند. سابقه ۲۴ نفر(۳۹/۳ درصد) کمتر از ۱۰ سال، سابقه ۲۹ نفر(۴۷/۵ درصد) بین ۱۱-۲۰ سال و ۸ نفر(۱۳/۱ درصد) بالای ۲۰ سال بود. از نظر سنی نیز ۱ نفر(۱/۶ درصد) بین ۱۸-۲۷ سال سن داشت، تعداد ۲۱ نفر (۳۴/۴ درصد) از کتابداران بین ۲۸-۳۷ سال، تعداد ۳۱ نفر(۵۰/۸ درصد) بین ۳۸-۴۷ سال و ۸ نفر(۱۳/۱درصد) از کتابداران نیز بین ۴۸-۵۷ سال سن داشتند. ۳۰ نفر(۴۹/۲ درصد) از آنان در دانشگاه رازی،۲۲ نفر (۳۶/۱ درصد) در دانشگاه علوم پزشکی،۶ نفر (۹/۸ درصد) در دانشگاه آزاد و۳ نفر(۴/۹ درصد) در دانشگاه پیام نور مشغول به خدمت بودند.

ب. یافته های حاصل از پرسش‌های پژوهش

پرسش اول: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در تدوین سوال، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟

جدول۱. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله تدوین سوال در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد

	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
وضوح سوال	۱۰	۱۶/۴	۶	۹/۸	۱۸	۲۹/۵	۱۱	۰/۱۸	۱۶	۲۶/۲	۳/۲۸	۱/۳۹
مختص بودن	۱۲	۱۹/۷	۶	۹/۸	۱۲	۱۹/۷	۲۰	۳۲/۸	۱۱	۰/۱۸	۳/۲۰	۱/۳۸
قابلیت تعمیم	۱۰	۱۶/۴	۷	۱۱/۵	۲۴	۳۹/۳	۱۰	۱۶/۴	۱۰	۱۶/۴	۳/۰۵	۱/۲۷
قابلیت جستجو	۱۵	۲۴/۶	۳	۴/۹	۱۹	۳۱/۱	۶	۹/۸	۱۸	۲۹/۵	۳/۱۵	۱/۵۲
اولویت موضوع	۱۱	۰/۱۸	۵	۸/۲	۲۰	۳۲/۸	۶	۹/۸	۱۹	۳۱/۱	۳/۲۸	۱/۴۵
رسیدن به نتایج پیش بینی شده	۱۲	۱۹/۷	۳	۴/۹	۱۶	۲۶/۲	۱۸	۲۹/۵	۱۲	۱۹/۷	۳/۲۵	۱/۳۷
آگاهی از علت وقوع یک رویداد	۱۴	۰/۲۳	۳	۴/۹	۲۰	۳۲/۸	۱۱	۰/۱۸	۱۳	۲۱/۳	۳/۱۰	۱/۴۲
استفاده از قالب پیکو[۱]	۱۳	۲۱/۳	۲	۳/۳	۲۰	۳۲/۸	۱۶	۲۶/۲	۱۰	۱۶/۴	۳/۱۳	۱/۳۴
استفاده از قالب اسپایس[۲]	۱۶	۰/۲۶	۰	۰	۲۲	۳۶/۱	۱۴	۰/۲۳	۹	۱۴/۸	۳	۱/۳۷
تقسیم بندی سوال به حوزه های کتابداری	۱۴	۰/۲۳	۰	۰	۲۱	۳۴/۴	۱۴	۰/۲۳	۱۲	۱۹/۷	۳/۱۶	۱/۳۹
											۳/۱۶	۱/۳۹

همان‌گونه که از جدول ۱بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی کرمانشاه در مرحله اول کتابداری مبتنی بر شواهد در۱۰مؤلفه ذکر شده، با میانگین ۳/۱۶ و انحراف معیار۱/۳۹ دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

---

[۱]. PICO: Population, Intervention, Comparison intervention, Outcome. سرنامی از جامعه (چه کسی؟)،عامل مداخله (چگونگی انجام کار)، مقایسه مداخله (در برابر) و نتیجه(تاثیر) است.مانند: آیا کاربران کتابخانه‌ای که عمل جستجو را با کمک کتابدار انجام می‌دهند در مقایسه با کاربرانی که عمل جستجو را بدون کمک کتابدار انجام می‌دهند وقت کمتری صرف عمل جستجو می کنند؟ (زوارقی،۱۳۸۹،ص.۱۲).

[۲]. SPICE: Setting, Perspective, Intervention, Comparison, Evaluatio . سرنامی از مجموعه (کجا)،عامل چشم انداز(برای چه کسی؟)،مداخله(چه چیز؟)، مقایسه(در مقابل)،ارزیابی است.مانند:آیا کاربرانی که از اینترنت استفاده می‌کنند در مقایسه با کاربرانی که از مجموعه چاپی استفاده می‌کنند اطلاعات قابل مقایسه‌ای می‌یابند؟(زوارقی،۱۳۸۹،ص.۱۲).

پرسش دوم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در یافتن شواهد، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟

جدول۲. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله یافتن شواهد در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد

مؤلفه‌های یافتن شواهد	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
مجله	۱۰	۱۶/۴	۳	۴/۹	۲۲	۳۶/۱	۱۰	۰/۱۸	۱۶	۲۶/۲	۳/۳۱	۱/۳۶
کتاب راهنما	۹	۱۴/۸	۳	۴/۹	۲۳	۳۷/۷	۱۰	۱۶/۴	۱۶	۲۶/۲	۳/۳۴	۱/۳۲
انواع مطالعات کوهورت[1]	۹	۱۴/۸	۸	۱۳/۱	۲۴	۳۹/۳	۸	۱۳/۱	۱۲	۱۹/۷	۳/۱۰	۱/۲۸
مطالعات موردی	۱۶	۲۶/۲	۱۱	۰/۱۸	۱۶	۲۶/۲	۱۰	۱۶/۴	۸	۱۳/۱	۲/۷۲	۱/۳۶
مطالعات کمی و کیفی	۱۰	۱۶/۴	۸	۱۳/۱	۲۲	۳۶/۱	۱۳	۲۱/۳	۸	۱۳/۱	۳/۰۲	۱/۲۴
مطالعات نظر سنجی	۱۳	۲۱/۳	۸	۱۳/۱	۲۱	۳۴/۴	۹	۱۴/۸	۱۰	۱۶/۴	۲/۹۲	۱/۳۴
پایگاه‌های کتابداری	۱۱	۰/۱۸	۷	۱۱/۵	۲۲	۳۶/۱	۱۳	۲۱/۳	۸	۱۳/۱	۳	۱/۲۶
پایگاه‌های غیر کتابداری	۸	۱۳/۱	۸	۱۳/۱	۲۶	۴۲/۶	۱۴	۰/۲۳	۵	۸/۲	۳	۱/۱۱
شواهد محلی	۴	۶/۶	۱۳	۲۱/۳	۱۱	۰/۱۸	۲۵	۰/۴۱	۸	۱۳/۱	۳/۳۳	۱/۱۵
منابع رایگان	۴	۶/۶	۹	۱۴/۸	۱۲	۱۹/۷	۲۴	۳۹/۳	۱۲	۱۹/۷	۳/۵۱	۱/۱۶
متون خاکستری	۴	۶/۶	۱۱	۰/۱۸	۱۵	۲۴/۶	۲۴	۳۹/۳	۷	۱۱/۵	۳/۳۱	۱/۱۰
میانگین و انحراف معیار کل											۳/۱۴	۱/۲۴

همان‌گونه که از جدول ۲ بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی کرمانشاه در مرحله دوم کتابداری مبتنی بر شواهد در ۱۱ مؤلفه ذکر شده، با میانگین ۳/۱۴ و انحراف معیار۱/۲۴دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

[1]. درتمام انواع مطالعات کوهورت همیشه گروهی از سابجکت ها را در طی دوره ای از زمان بررسی می کنیم (که این دوره زمانی می تواند مربوط به آینده باشد نظیر آنچه در کوهورت آینده نگر انجام می شود و یا مربوط به گذشته باشد نظیر کوهورت گذشته نگر).

پرسش سوم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در ارزیابی منتقدانه شواهد، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟

جدول۳. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله ارزیابی منتقدانه شواهد در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد

مؤلفه های ارزیابی شواهد	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
عوامل ذاتی	۳	۴/۹	۸	۱۳/۱	۱۲	۱۹/۷	۳۰	۴۹/۲	۸	۱۳/۱	۳/۵۲	۱/۰۴
عوامل غیر ذاتی[2]	۴	۶/۶	۸	۱۳/۱	۱۲	۱۹/۷	۳۱	۵۰/۸	۶	۹/۸	۳/۴۴	۱/۰۵
سیاهه وارسی	۷	۱۱/۵	۶	۹/۸	۲۰	۳۲/۸	۱۵	۲۴/۶	۱۳	۲۱/۳	۳/۳۴	۱/۲۵
میانگین و انحراف معیار کل											۳/۱	۱/۱۱

همان‌گونه که از جدول۳بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی کرمانشاه در مرحله سوم کتابداری مبتنی بر شواهد در ۳ مؤلفه ذکر شده ، با میانگین ۳/۱ و انحراف معیار ۱/۱۱ دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

پرسش چهارم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در به کارگیری شواهد، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟

[1]. عوامل ذاتی مربوط به محتوای متن، روش تحقیق و جنبه روش‌شناسی است و سعی دارد آن را بصورت انتقادی و نظام‌مند از نظر ربط ، اعتبار و قابلیت اطمینان مورد بررسی قرار دهد.

[2]. فاکتورهای غیر ذاتی مانند: نویسنده، اعتبار نشریه، اعتبار موسسه؟

جدول۴. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله به کارگیری شواهد در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد

مؤلفه های به کارگیری شواهد	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
توجه به کاربران	۸	۱۳/۱	۳	۴/۹	۲۰	۳۲/۸	۱۵	۲۴/۶	۱۵	۲۴/۶	۳/۴۳	۱/۲۸
توجه به خطوط زمانی[1]	۸	۱۳/۱	۷	۱۱/۵	۱۸	۲۹/۵	۱۸	۲۹/۵	۱۰	۱۶/۴	۳/۲۵	۱/۲۴
توجه به هزینه اجرا	۶	۹/۸	۱۲	۱۹/۷	۱۷	۲۷/۹	۱۸	۲۹/۵	۸	۱۳/۱	۳/۱۶	۱/۱۸
توجه به خط	۹	۱۴/۸	۱۰	۱۶/۴	۱۷	۲۷/۹	۱۵	۲۴/۶	۱۰	۱۶/۴	۳/۱۱	۱/۲۹
توجه به اجرا پذیری	۸	۱۳/۱	۱۲	۱۹/۷	۱۹	۳۱/۱	۱۳	۲۱/۳	۹	۱۴/۸	۳/۰۵	۱/۲۴
الهام گیری از شواهد	۹	۱۴/۸	۹	۱۴/۸	۱۸	۲۹/۵	۱۷	۲۷/۹	۸	۱۳/۱	۳/۱۰	۱/۲۴
اصلاح امور کتابخانه به کمک شواهد	۷	۱۱/۵	۷	۱۱/۵	۲۱	۳۴/۴	۱۳	۲۱/۳	۱۳	۲۱/۳	۳/۳۰	۱/۲۵
بهبود درک وضعیت کتابخانه	۶	۹/۸	۶	۹/۸	۲۰	۳۲/۸	۱۳	۲۱/۳	۱۶	۲۶/۲	۳/۴۴	۱/۲۵
افزایش اثربخشی هزینه‌ها	۳	۴/۹	۹	۱۴/۸	۲۱	۳۴/۴	۱۶	۲۶/۲	۱۲	۱۹/۷	۳/۴۱	۱/۱۱
استفاده از شواهد در تصمیم گیری	۶	۹/۸	۸	۱۳/۱	۲۳	۳۷/۷	۱۴	۰/۲۳	۱۰	۱۶/۴	۳/۲۴	۱/۱۷
میانگین و انحراف معیار کل											۳/۲۴	۱/۳۶

همان‌گونه که از جدول۴ بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی کرمانشاه در مرحله چهارم کتابداری مبتنی بر شواهد در ۱۰ مؤلفه ذکر شده، با میانگین **۳/۲۴**و انحراف معیار **۱/۳۶**دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

پرسش پنجم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در ارزیابی نتایج، در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد چقدر است؟

[1]. توجه به مسائلی از قبیل عدم تداخل اجرای این رویکرد با امور روزمره کتابخانه در زمان کاری مشخص

جدول۵. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله ارزیابی نتایج در رویکرد کتابداری مبتنی بر شواهد

مؤلفه های ارزیابی نتایج	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
توجه به پیش بینی قابل انتظار از	۵	۸/۲	۱۰	۱۶/۴	۲۴	۳۴/۴	۱۸	۲۹/۵	۷	۱۱/۵	۳/۲۰	۱/۱۰
ایجاد تجدید نظر در مورد موضوع	۵	۸/۲	۱۰	۱۶/۴	۱۸	۲۹/۵	۱۹	۳۱/۱	۹	۱۴/۸	۳/۲۰	۱/۱۵
برآورد ارزش سود پیش بینی شده	۱۰	۱۶/۴	۹	۱۴/۸	۲۲	۳۶/۱	۱۲	۱۹/۷	۸	۱۳/۱	۲/۳۰	۱/۲۴
استفاده از روش‌های ارزیابی مختلف	۵	۸/۲	۳۴/۴	۱۹/۷	۱۳	۲۱/۳	۲۲	۳۶/۱	۹	۱۴/۸	۳/۱۸	۱/۱۸
موافقت با اجرای پژوهش	۶	۹/۸	۸	۱۳/۱	۲۲	۳۶/۱	۱۲	۱۹/۷	۱۳	۲۱/۳	۲/۹۸	۱/۲۲
استفاده از نتایج پژوهش در امور روزانه	۶	۹/۸	۱۲	۱۹/۷	۱۸	۲۹/۵	۱۵	۲۴/۶	۱۰	۱۶/۴	۳/۰۱	۱/۲۱
میانگین و انحراف معیار کل											۲/۹۷	۱/۱۸

همان‌گونه که از جدول ۵ بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی کرمانشاه در مرحله پنجم کتابداری مبتنی بر شواهد در۶مؤلفه ذکر شده ، با میانگین۲/۹۷ و انحراف معیار۱/۱۸ دارای توانایی کمتر از سطح متوسط هستند.

پرسش ششم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در تشخیص ماهیت و گستره اطلاعات مورد نیاز چقدر است؟

جدول۶. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات در رویکرد سواد اطلاعاتی

مؤلفه های تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	در صد		
شناخت نیاز اطلاعاتی	۸	۱۳/۱	۱۰	۱۶/۴	۱۶	۲۶/۲	۲۰	۳۲/۸	۷	۱۱/۵	۳/۱۳	۱/۲۱
شناخت سوال تحقیق	۱۰	۱۶/۴	۳	۴/۹	۳۱	۵۰/۸	۱۱	۰/۱۸	۶	۹/۸	۳	۱/۱۴
تنظیم دقیق سوالات	۲۲	۳۶/۱	۴	۶/۶	۹	۱۴/۸	۱۷	۲۷/۹	۹	۱۴/۸	۲/۷۹	۱/۵۴
چارچوب جستجو	۷	۱۱/۵	۶	۹/۸	۲۸	۴۵/۹	۷	۱۱/۵	۱۳	۲۱/۳	۳/۲۱	۱/۲۲
تعیین واژه های کلیدی	۱۰	۱۶/۴	۲	۳/۳	۲۵	۴۱,۰	۴	۶/۶	۲۰	۳۲/۸	۳/۳۶	۱/۴۰
آشنایی با چرخه اطلاعات	۱۲	۱۹/۷	۰	۰	۲۲	۳۶/۱	۷	۱۱/۵	۲۰	۳۲/۸	۳/۳۸	۱/۴۵
آگاهی از شیوه‌های	۰	۸/۳۲	۰	۰	۲۷	۳/۴۴	۹	۸/۱۴	۵	۲/۸	۲/۶	۱/۳۰
شناخت انواع منابع اطلاعاتی	۲۱	۳۴/۴	۲	۳/۳	۲۷	۴۴/۳	۶	۹/۸	۵	۸/۲	۲/۵۴	۱/۲۸
شناخت منابع دسته اول و دوم	۱۸	۲۹/۵	۳	۴/۹	۹	۱۴/۸	۲۰	۳۲/۸	۱۱	۰/۱۸	۳/۰۵	۱/۵۲
کسب اطلاعات از داده های خام	۱۱	۰/۱۸	۵	۸/۲	۲۱	۳۴/۴	۲۲	۳۶/۱	۲	۳/۳	۲/۹۸	۱/۱۴
استفاده از طرح و برنامه کلی برای تحقیق	۱۹	۳۱/۱	۲	۳/۳	۲۶	۴۲/۶	۶	۹/۸	۸	۱۳/۱	۲/۷۰	۱/۳۵
پالایش مجدد نیاز اطلاعاتی	۱۲	۱۹/۷	۵	۸/۲	۱۷	۲۷/۹	۱۴	۰/۲۳	۱۳	۲۱/۳	۳/۱۸	۱/۳۹
میانگین و انحراف معیار کل											۳/۰۱	۱/۳۲

همان‌گونه که از جدول۶ بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی کرمانشاه در مرحله اول سواد اطلاعاتی در۱۲مؤلفه ذکر شده، با میانگین ۳/۰۱ و انحراف معیار۱/۳۲ دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

پرسش هفتم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در دستیابی به اطلاعات چقدر است؟

جدول۷. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله دسترسی موثر به اطلاعات در رویکرد سواد اطلاعاتی

مؤلفه های دسترسی موثر به اطلاعات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
توجه به معیارهای انتخاب اطلاعات	۹	۱۴/۸	۵	۸/۲	۲۰	۳۲/۸	۱۱	۰/۱۸	۱۶	۲۶/۲	۳/۳۳	۱/۳۵
بررسی روش‌های تحقیق موجود برای کسب اطلاعات	۴	۹/۸	۶	۹/۸	۲۲	۳۶/۱	۱۱	۰/۱۸	۱۸	۲۹/۵	۳/۵۴	۱/۲۰
بررسی سیستم‌های بازیابی اطلاعات	۱۷	۲۷/۹	۹	۱۴/۸	۱۵	۲۴/۶	۱۲	۱۹/۷	۸	۱۳/۱	۲/۷۵	۱/۳۹
تعیین راهبرد جستجو در سیستم بازیابی	۹	۱۴/۸	۸	۱۳/۱	۱۷	۲۷/۹	۲۳	۳۷/۷	۴	۶/۶	۳/۰۸	۱/۱۷
استفاده از قواعد اصولی جستجو	۶	۹/۸	۱۳	۲۱/۳	۱۸	۲۹/۵	۱۵	۲۴/۶	۹	۱۴/۸	۳/۱۳	۱/۲۰
استفاده از نمایه و طرح‌های رده بندی	۸	۱۳/۱	۹	۱۴/۸	۲۲	۳۶/۱	۱۲	۱۹/۷	۱۰	۱۶/۴	۳/۱۱	۱/۲۴
استفاده از ابزارهای مختلف جستجو	۵	۸/۲	۱۰	۱۶/۴	۱۵	۲۴/۶	۲۴	۳۹/۳	۷	۱۱/۵	۳/۳۰	۱/۳۱
استفاده از سیستم‌های بازیابی متعدد	۴	۶/۶	۹	۱۴/۸	۱۸	۲۹/۵	۲۱	۳۴/۴	۹	۱۴/۸	۳/۳۶	۱/۱۱
میانگین و انحراف											۳/۲۰	۱/۲۴

همان‌گونه که از جدول۷ بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در مرحله دوم سواد اطلاعاتی در ۸ مؤلفه ذکر شده ، با میانگین ۳/۲۰ انحراف معیار ۱/۲۴ دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

پرسش هشتم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در ارزیابی منتقدانه اطلاعات چقدر است؟

جدول۸. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله ارزیابی منتقدانه اطلاعات در رویکرد سواد اطلاعاتی

مؤلفه های ارزیابی منتقدانه اطلاعات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
روش سازماندهی اطلاعات	۵	۸/۲	۱۰	۱۶/۴	۱۳	۲۱/۳	۱۸	۲۹/۵	۱۵	۲۴/۶	۳/۴۶	۱/۲۹
شناخت منابع مورد استناد	۳	۴/۹	۹	۱۴/۸	۱۱	۰/۱۸	۲۹	۴۷/۵	۹	۱۴/۸	۳/۵۲	۱/۰۷
ثبت استنادهای مرتبط	۵	۸/۲	۵	۸/۲	۱۵	۲۴/۶	۲۳	۳۷/۷	۱۳	۲۱/۳	۳/۵۶	۱/۱۶
انتخاب و ثبت ایده	۱۲	۱۹/۷	۷	۱۱/۵	۱۶	۲۶/۲	۱۶	۲۶/۲	۱۰	۱۶/۴	۳/۰۸	۱/۳۵
اعتبار سنجی منابع	۱۶	۲۶/۲	۶	۹/۸	۱۱	۰/۱۸	۲۰	۳۲/۸	۸	۱۳/۱	۲/۹۷	۱/۴۲
تحلیل ساختار اطلاعات	۹	۱۴/۸	۱۰	۱۶/۴	۲۱	۳۴/۴	۱۱	۰/۱۸	۱۰	۱۶/۴	۳/۰۵	۱/۲۷
تشخیص پیش‌داوری، تقلب	۱۱	۰/۱۸	۷	۱۱/۵	۲۴	۳۹/۳	۶	۹/۸	۱۳	۲۱/۳	۳/۰۵	۱/۳۴
تشخیص بستر فرهنگی،فیزیکی خلق اطلاعات	۱۱	۰/۱۸	۵	۸/۲	۱۹	۳۱/۱	۲۰	۳۲/۸	۶	۹/۸	۳/۰۸	۱/۲۴
بررسی تعامل ایده	۸	۱۳/۱	۸	۱۳/۱	۱۸	۲۹/۵	۱۶	۲۶/۲	۱۱	۰/۱۸	۳/۲۳	۱/۲۷
مبنای نتیجه گیری	۳	۴/۹	۵	۸/۲	۲۲	۳۶/۱	۱۴	۰/۲۳	۱۷	۲۷/۹	۳/۶۱	۱/۱۳
بررسی دیدگاه‌ها	۹	۱۴/۸	۳	۴/۹	۱۷	۲۷/۹	۱۶	۲۶/۲	۱۶	۲۶/۲	۳/۴۴	۱/۳۳
میانگین و انحراف معیار کل											۳/۲۷	۱/۲۶

همان‌گونه که از جدول ۸ بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در مرحله سوم سواد اطلاعاتی در۱۱مؤلفه ذکر شده، با میانگین۳/۲۷ و انحراف معیار۱/۲۶ دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

پرسش نهم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در کاربرد هدفمند اطلاعات چقدر است؟

جدول۹. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله کاربرد هدفمند اطلاعات در رویکرد سواد اطلاعاتی

مؤلفه های کاربرد هدفمند اطلاعات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
سازماندهی اطلاعات	۵	۸/۲	۴	۶/۶	۲۰	۳۲/۸	۱۷	۲۷/۹	۱۵	۲۴/۶	۳/۵۴	۱/۷۷
تلفیق اطلاعات	۸	۱۳/۱	۵	۸/۲	۱۷	۲۷/۹	۱۶	۲۶/۲	۱۵	۲۴/۶	۳/۴۱	۱/۳۰
موضوعات امنیتی	۰	۰	۵	۸/۲	۲۳	۳۷/۷	۸	۱۳/۱	۲۵	۴۱	۳/۸۷	۱/۰۵
موضوعات دسترسی آزاد	۵	۸/۲	۷	۱۱/۵	۲۲	۳۶/۱	۱۵	۲۴/۶	۱۲	۱۹/۷	۳/۳۰	۱/۱۷
موضوعات سانسور	۱	۱/۶	۳	۴/۹	۲۵	۴۱	۱۴	۲۳	۱۸	۲۹/۵	۳/۷۴	٪۹۹
میانگین و انحراف معیار کل											۳/۵۷	۱/۲۵

همان‌گونه که از جدول۹ بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در مرحله چهارم سواد اطلاعاتی در ۵ مؤلفه ذکر شده، با میانگین۳/۵۷ و انحراف معیار ۱/۲۵ دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

پرسش دهم: میزان توانایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه در درک موارد حقوقی، اخلاقی و اقتصادی مربوط به استفاده از اطلاعات چقدر است؟

جدول۱۰. توزیع فراوانی و درصد میزان توانایی کتابداران در مرحله درک موارد حقوقی، اخلاقی و اقتصادی مربوط به استفاده اطلاعات در رویکرد سواد اطلاعاتی

مؤلفه‌های درک موضوعات اخلاقی، اقتصادی و اجتماعی اطلاعات	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
قوانین کپی رایت	۱	۱/۶	۴	۶/۶	۱۶	۲۶/۲	۲۰	۳۲/۸	۲۰	۳۲/۸	۳/۸۹	۱/۰۲
رعایت آیین نامه‌ها	۴	۶/۶	۴	۶/۶	۱۶	۲۶/۲	۱۸	۲۹/۵	۱۹	۳۱/۱	۳/۷۲	۱/۱۷
حفظ امانت داری	۴	۶/۶	۳	۴/۹	۲۰	۳۲/۸	۱۶	۲۶/۲	۱۸	۲۹/۵	۳/۶۷	۱/۱۵
رعایت مستند سازی	۴	۶/۶	۹	۱۴/۸	۱۱	۰/۱۸	۱۵	۲۴/۶	۲۲	۳۶/۱	۳/۶۹	۱/۲۸
رعایت مجوز استفاده	۴	۶/۶	۳	۴/۹	۲۵	۰/۴۱	۶	۹/۸	۲۳	۳۷/۷	۳/۶۷	۱/۲۱
روش‌های قانونی کسب و انتشار اطلاعات	۱۱	۰/۱۸	۶	۹/۸	۱۹	۳۱/۱	۹	۱۴/۸	۱۶	۲۶/۲	۳/۲۱	۱/۱۴
میانگین و انحراف معیار کل											۳/۶۴	۱/۱۶

همان‌گونه که از جدول ۱۰بر می‌آید کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی کرمانشاه در مرحله پنجم سواد اطلاعاتی در ۶ مؤلفه ذکر شده، با میانگین۳/۶۴ و انحراف معیار ۱/۱۶ دارای توانایی در سطح متوسط هستند.

فرضیه های پژوهش

پس از بررسی پرسشات و مشخص شدن سطح توانایی کتابداران دانشگاهی در مؤلفه های سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد، رابطه بین مؤلفه های این دو رویکرد با کمک ضریب همبستگی پیرسون مشخص می‌شود.

جدول ۱۱.ضریب همبستگی مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی با کتابداری مبتنی بر شواهد

		کتابداری مبتنی بر شواهد
تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات	ضریب همیستگی	۰/۵۵
	سطح معنی داری	۰/۰۰۱
	تعداد	۶۱
دسترسی موثر و کارآمد به اطلاعات	ضریب همیستگی	٪۴۶
	سطح معنی داری	۰/۰۰۱
	تعداد	۶۱
ارزیابی منتقدانه اطلاعات	ضریب همیستگی	٪۸۸
	سطح معنی داری	۰/۰۰۱
	تعداد	۶۱
کاربرد هدفمند اطلاعات کسب شده	ضریب همیستگی	٪۳۷
	سطح معنی داری	۰/۰۰۱
	تعداد	۶۱
آشنایی با مسایل حقوقی و اخلاقی اطلاعات	ضریب همیستگی	٪۳۲
	سطح معنی داری	۰/۰۰۱
	تعداد	۶۱
سواد اطلاعاتی	ضریب همیستگی	٪۲۷
	سطح معنی داری	۰/۰۰۱
	تعداد	۶۱

جدول ۱۱ خلاصه‌ای از فرضیه‌های پژوهش را نشان می‌دهد، با توجه به سطح معنی داری داده شده که برابر۰/۰۰۱است و مقایسه آن با میزان خطای مجاز۰/۰۵ ($P< ۰/۰۵$)، با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت در تمام فرضیه‌ها، فرض‌های H_O رد می‌شوند. یعنی بین سواد اطلاعاتی و مؤلفه‌های آن؛ با کتابداری مبتنی بر شواهد رابطه معنی داری وجود دارد. لذا با توجه به علامت و مقدار ضریب همبستگی داده شده در جدول فوق که همگی (به سمت ۱+ میل می‌کنند) ، این رابطه از نوع مستقیم و مثبت است، یعنی هر قدر توانایی سواد اطلاعاتی و مؤلفه‌های آن در میان کتابداران بیشتر شود، میزان کتابداری مبتنی بر شواهد آنان نیز افزایش می‌یابد، بنابراین تمامی فرضیه‌های پژوهش تایید می‌گردند.

بحث

کتابخانه‌ها همواره در پی یافتن راه‌هایی برای بهبود کیفیت خدمات خود هستند. یکی از این راه‌ها ارتقای سطح مهارت‌های کارکنان ارایه کننده خدمت است. سرمایه‌گذاری روی این مهارت‌ها در

کتابخانه‌ها منجر به افزایش کیفیت خدمات و تعداد مراجعین می‌شود.کتابداری مبتنی بر شواهد نیز مهارتی است که در سال‌های اخیر به عنوان شیوه‌ای برای انجام فعالیت‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی بر اساس جدیدترین یافته‌ها مطرح شده است.

مقالات و پژوهش‌های نوشته شده در زمینه‌های پرستاری و پزشکی نشان می‌دهند که در عملکرد مبتنی بر شواهد با مشکل مواجه هستند. (Spector,2005[1] نقل درحبیبی و دیگران، ۱۳۸۹،ص.۳۷۲). بیشترین مشکل آنها نیز یافتن بهترین شواهد، شناسایی منابع صحیح، استفاده از روش‌های جستجوی بهینه و ارزیابی منتقدانه شواهد یا به طور کلی در استفاده از مهارت‌های سواد اطلاعاتی ذکر شده است. (Parahoo[2] ۲۰۰۰، نقل در حبیبی و دیگران،۱۳۸۹،ص.۳۷۴).

نتایج نشان می‌دهد که میانگین سواد اطلاعاتی و مؤلفه‌های مربوط به آن (تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات مورد نیاز، دسترسی به شکل موثر و کارآمد اطلاعات، ارزیابی منتقدانه، کاربرد هدفمند اطلاعات، درک موضوعات اقتصادی، اجتماعی، اخلاقی مربوط به اطلاعات) در میان کتابداران دانشگاهی کرمانشاه در سطح متوسط است. همچنین میانگین کتابداری مبتنی بر شواهد و مؤلفه‌های آن (توانایی تدوین سوال، یافتن شواهد، ارزیابی منتقدانه، به کارگیری شواهد، ارزیابی نتایج) نیز در میان جامعه مذکور در سطح متوسط است. در میان مؤلفه‌ها، مؤلفه ارزیابی نتایج کمتر از سطح متوسط بود. این بدین معنی است که مؤلفه ارزیابی نتایج در کتابداران دانشگاهی کرمانشاه از سایر مؤلفه‌ها ضعیف‌تر بوده است. لذا، بخشی از این قسمت یافته‌ها، با یافته‌های طیب نیا (۱۳۸۵) هم‌سویی دارد و با یافته‌های بختیارزاده (۱۳۸۱) مبنی بر پایین بودن سواد اطلاعاتی جامعه مورد بررسی هم‌خوانی ندارد. در خصوص پایین بودن سطح ارزیابی نتایج در کتابداری مبتنی بر شواهد نیز صیامیان (۱۳۸۶)، یکی از مشکلات اساسی دانشجویان را در توانایی ارزیابی منتقدانه اطلاعات در رویکرد سواد اطلاعاتی برمی‌شمارد، و بردستانی(۱۳۸۳)، اشاره می‌کند که بیشتر دانشجویان قادر به تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده نیستند. البته، تحقیقاتی که در این زمینه‌ها انجام شده نشان می‌دهند که هم رویکرد سواد اطلاعاتی و هم کتابداری مبتنی بر شواهد مهارت‌هایی آموختنی است و می‌توان از طریق برگزاری دوره‌های تخصصی، وضعیت آن را در افراد، بهبود بخشید. با توجه به مطالب بیان شده به نظر می‌رسد که کتابداری مبتنی بر شواهد و سواد اطلاعاتی کتابداران در سطح متوسط و حتی در برخی مؤلفه‌ها بالاتر از متوسط باشد.علت آن است که کتابداران در

---

[1] spector
[2] Parahoo

این زمینه‌ها چه در زمان تحصیل و چه در زمان اشتغال آموزش‌های لازم را دیده‌اند و وجود موضوعات مرتبط با مؤلفه‌های این رویکردها در سرفصل‌های درسی رشته‌ی کتابداری در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد تأثیر گذار بوده است. هم چنین بعضی اوقات، کارگاه‌هایی با عنوان کارگاه بهبود مهارت‌های سواد اطلاعاتی در دانشگاه‌های کرمانشاه برای کتابداران تدارک دیده شده است. همچنین بین سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد کتابداران دانشگاهی شهر کرمانشاه ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود داشت؛ یعنی با افزایش و تقویت سواد اطلاعاتی، مهارت‌های تصمیم‌گیری شواهد مدار کتابداران در دانشگاه‌های کرمانشاه افزایش می‌یابد که در این زمینه هیچ‌گونه پیشینه‌ای برای هم‌خوانی وجود ندارد. بر اساس ضریب همبستگی بین مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی با کتابداری مبتنی بر شواهد، بیشترین میزان (۰/۸۸) مربوط به ارتباط ارزیابی منتقدانه با کتابداری مبتنی بر شواهد بوده است. این بدین معنی است که با افزایش مهارت ارزیابی منتقدانه، توانایی تصمیم‌گیری شواهد مدار (کتابداری مبتنی بر شواهد) در میان کتابداران افزایش می‌یابد و منجر به ایجاد محیطی کاربر پسندتر، با خدماتی متناسب‌تر می‌شود.

نتیجه‌گیری

سواد اطلاعاتی مشتمل بر شناخت نیاز اطلاعاتی، کسب اطلاعات از مجراهای معتبر و مستند، ارزیابی منتقدانه و استفاده درست از آن‌هاست، که در نتیجه بستری مناسب برای گرفتن تصمیم‌های مناسب مبتنی بر شواهد معتبر را فراهم می‌آورد تا به وسیله آن کتابدار بتواند هر چه بیشتر نیاز کاربران را با کیفیت بالاتری مرتفع سازد. پژوهش نشان داد بین سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد، ارتباطی مثبت و معنی‌داری وجود دارد، یعنی سواد اطلاعاتی بالای کتابداران، منجر به تصمیم‌گیری‌های مناسب‌تر با محیط و شرایط کتابخانه محل خدمت می‌شود. کتابداری که توانایی لازم برای سواد اطلاعاتی را در اختیار داشته باشد، خدمات را به گونه‌ای عرضه می‌کند که موجب رضایت‌مندی بیشتر از سوی مراجعین شود. با کتابداری مبتنی بر شواهد، کتابدار هم دانش خود را افزایش داده، روزآمد می‌کند و به سطحی می‌رسد که بتواند از نتایج شواهد در راستای برنامه‌ریزی و طراحی موثر گام بردارد و هم بهترین تصمیم‌گیری را بر اساس آن اتخاذ می‌کند. می‌توان نتیجه گرفت که برخورداری از سطح مطلوب سواد اطلاعاتی، لازمه‌ی پر کردن شکاف تحقیقاتی کتابداران و هم‌چنین به کار بردن مهارت‌های کتابداری مبتنی بر شواهد و به عبارتی ماهر بودن در تصمیم‌گیری امور کتابخانه است، که می‌توان از طریق برگزاری دوره‌های تخصصی، میزان آن را در کتابداران هر چه بیشتر بهبود بخشید.

پیشنهادهای کاربردی

وجود رابطه متقابل بین مؤلفه های پنج‌گانه سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد می‌تواند نقش متدلوژیک سواد اطلاعاتی را برای روند کتابداری مبتنی بر شواهد نشان دهد و هم چنین می تواند درارتقای جایگاه تصمیم‌گیری کتابداران به عنوان یک امر حیاتی و مهم در پیشبرد اهداف کتابخانه نقش به سزایی داشته باشد و با بررسی این عرصه مفاهیم و احکام کتابداری مبتنی بر شواهد گسترش و تکامل می یابد.

با توجه به یافته‌ها و نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود:

۱. دوره‌های مختلف آموزش ضمن خدمت و کارگاه‌های آموزشی برای کلیه‌ی کتابداران دانشگاه‌های پیش‌گفته در زمینه‌ی مهارت‌های سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد برگزار گردد.
۲. با توجه به اینکه محیط کار کتابخانه بر پایه‌ی خدمت به کاربر بنا شده است و یکی از ملزومات خدمت مناسب کتابداران، سواد اطلاعاتی و مهارت‌های کتابداری مبتنی بر شواهد سطح بالا است؛ بنابراین بهتر است مهارت‌های این دو رویکرد به عنوان معیارهایی در استخدام کتابخانه‌ها در نظر گرفته شود، تا افراد شایسته‌تری برای این پست انتخاب شوند.

پیشنهادهای پژوهشی

۱. پیشنهاد می‌شود در پژوهشی، عوامل تأثیر گذار بر سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد کتابداران شناسایی شود.
۲. پیشنهاد می‌شود پژوهشی با همین عنوان به روش تجربی و مداخله‌ای انجام شود که در آن تأثیر آموزش سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد بر روی کتابداران مشاهده شود.

کتابنامه

بختیار زاده، اصغر (۱۳۸۱). *بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی دانشگاه الزهرا*.(پایان نامه کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشت درمانی ایران).

بردستانی، مرضیه(۱۳۸۳). *بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران. در آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی(مجموعه مقاله‌ها)*. به کوشش رحمت الله فتاحی. مشهد: *سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی*، ،ص.۴۷۹-۴۹۴.

حبیبی، شفیع، رضایی هاچه سو، پیمان، طبقی، راضیه(۱۳۸۹). ارتقای سواد اطلاعاتی؛ اساس توسعه‌ی پرستاری مبتنی بر شواهد، *مدیریت اطلاعات سلامت*، ۷ (۳)، ۳۷۱-۳۷۸.

زوارقی، رسول(۱۳۸۹). کتابداری مبتنی بر شواهد: رویکردی خلاقانه جهت تصمیم گیری‌های بهینه در کتابخانه‌های عمومی. در *مجموعه مقالات نشست تخصصی خلاقیت و نوآوری در کتابخانه‌های عمومی*(۲۳۴ -۲۰۷). نهاد کتابخانه‌های عمومی، تهران،۱۳۸۶.

صیامیان، حسن و شهرابی، افسانه(۱۳۸۳). ویژگی‌های با سواد اطلاعاتی در قرن بیست و یکم در آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی. در مجموعه مقالات : سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی(۳۳۶-۳۱۵). سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی، *مشهد*، ۱۳۸۳.

طیب نیا، ویدا (۱۳۸۵). *بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده اقتصاد علامه طباطبایی*.(پایان نامه کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات).

منصوریان، یزدان(۱۳۸۹).کتابداری و اطلاع‌رسانی مبتنی بر شواهد. *پایگاه خبری کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران (لیزنا)*.http://www.lisna.ir/Note/3471 *بازیابی شده در ۱۱* آبان ۱۳۹۰

یاراحمدی، فرانک(۱۳۹۰). *بررسی سواد اطلاعاتی و ارتباط آن با هوش هیجانی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه*. (پایان نامه کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه).

Gordon, A., Carol (2009). An Emerging Theory for Evidence Based Information Literacy Instruction in School Libraries, Part 1: Building a Foundation. *Evidence Based Library and Information Practice*, 4(2),365-71

Lazarow,Melanie(2007).The evidence-based model of information literacy research: a critique.,*Exploring methods in information literacy research*,10(1),171-83.

Partridge,Helen,Edwards,L.,Sylvia, Thorpe(2010). Clare Evidence-based practice: Information professionals' experience of information literacy in the workplace: *Practicing information literacy*,4(1),165-74.Retrieved August 24,2010 Accessed: *eprints.qut.edu.au/.../PIL_21_Ch13_04.p...*

Ritchie, A.(۱۹۹۹) . Evidence-based Decision making. *Incite*.20-33 , Retrieved September 11,2011 Accessed: http*://www.alia.org.au/incite/1999/12/appraisal.html*

Vezzosi, Monica ,Sora ,Leitzia ,Bevilacqua, Fabrizia(2005). Evidence based librarianship and information literacy: an experience at the University of Parama (Italy), *Implementation of quality systems and certification of biomedical libraries*, Palermo, 5-23.